

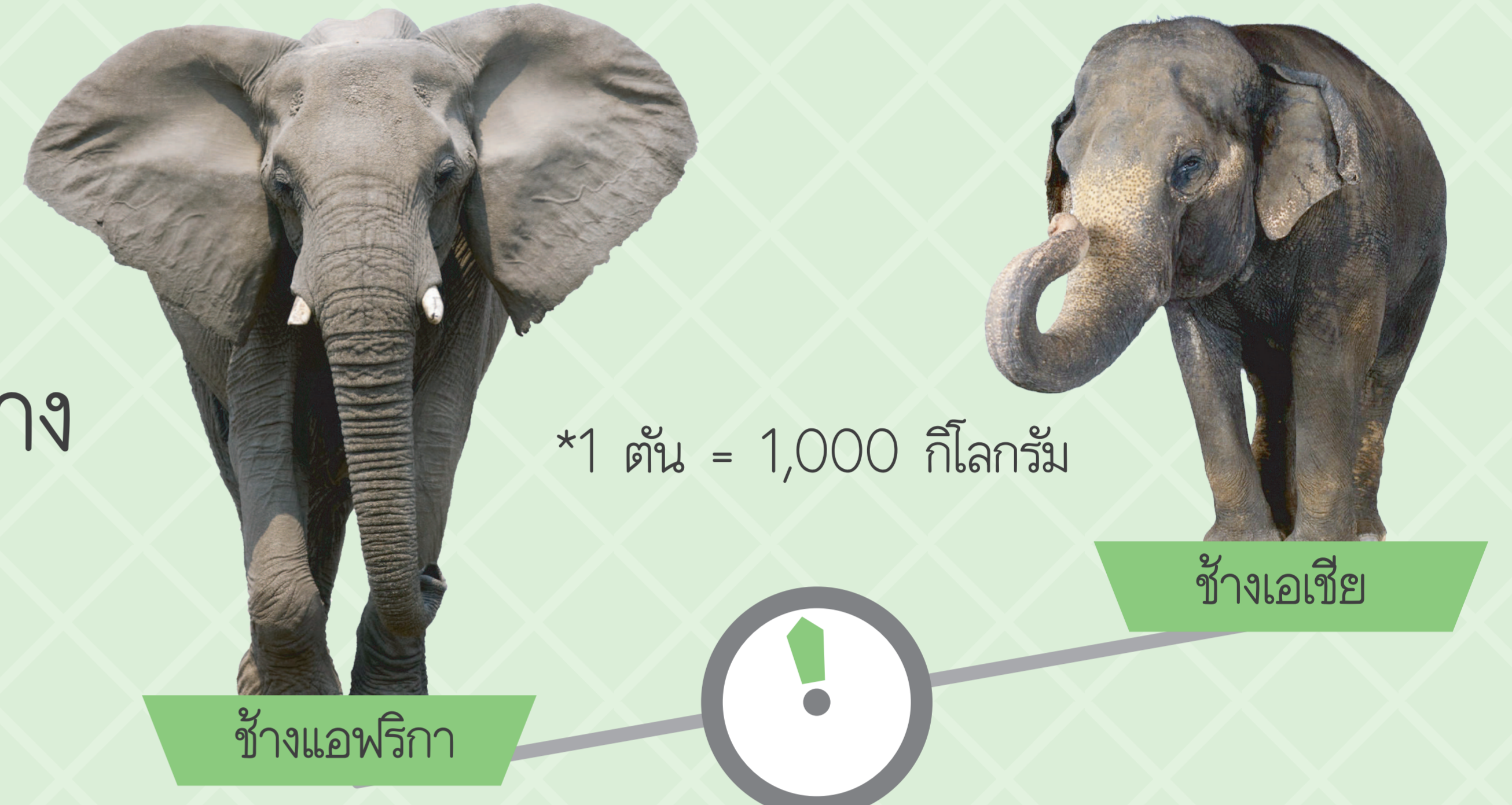
ช้างมั่ง ตัวโตไม่เบา

“ช้างมั่งตัวโตไม่เบา จมูกยาว ๆ เรียกว่างวง...”

ประโยคก่อนหน้าจากเพลงที่เราคุ้นหูสมัยเด็กบ่งบอกถึงขนาดตัวของช้างได้เป็นอย่างดี โดยทั่วไปแล้วช้างเอเชียจะมีน้ำหนักเฉลี่ยอยู่ที่ 3.5 - 4 ตัน* ส่วนช้างแอฟริกา จะมีน้ำหนักเฉลี่ยอยู่ที่ 4 - 5 ตัน

ร่างกายที่ใหญ่โตของช้างถูกรองรับด้วยขา ทั้งสี่ที่เบียดตั้งเสาหลักเฉกเช่นสัตว์สี่เท้าทั่วไป นั่นหมายถึงน้ำหนักมหาศาลที่กดลงบนเท้าแต่ละข้าง ช้างจึงไม่สามารถยกขาวิ่งลอยจากพื้นได้เช่นสัตว์อื่น แต่จะใช้การก้าวเท้าเร็ว ๆ แทนการวิ่ง

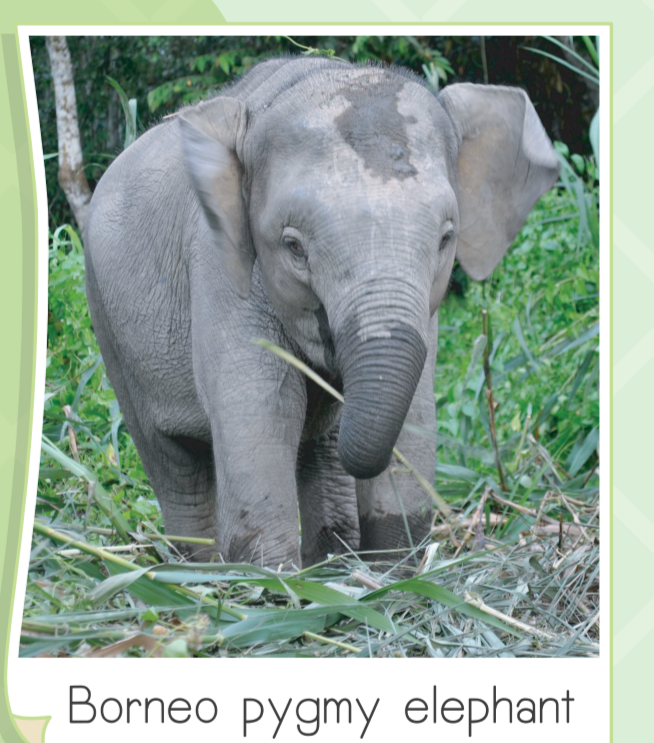
ช้างขณะกินดินโป่ง

แล้วช้างนั้นกินอะไรร่างกายถึงได้ใหญ่โตเช่นนี้ แท้จริงแล้ว ประเภทของอาหารไม่ได้มีผลต่อร่างกายที่ใหญ่โตของช้าง แต่ปริมาณอาหารต่างหากคือสิ่งจำเป็นสำหรับช้าง ประมาณกันว่าช้างต้องกินอาหารร้อยละ 10 ของน้ำหนักตัว/วัน เวลาเกือบทั้งวันจึงหมดไปกับการ ใช้งวงหยิบจับอาหารใส่ปาก และใช้เวลาพักผ่อนเพียง 4 ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งอาหารของช้าง ก็คือพืช รวมถึงเปลือกไม้ต่าง ๆ และที่ขาดไม่ได้คือ ช้างต้องกินดินโป่ง** เพื่อให้ได้แร่ธาตุที่จำเป็นต่อร่างกายครบถ้วน

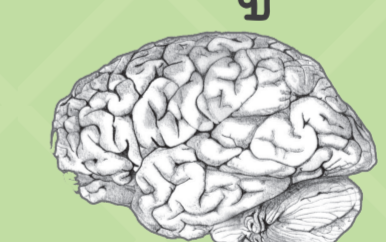
**ดินโป่ง คือ ดินที่ประกอบด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ เช่น แคลเซียม (Ca) ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K) ฯลฯ โดยสัตว์มักจะใช้ปากขุดเพื่อกินดินเหล่านั้น จะเริ่มกินที่บริเวณผิวดินก่อนแล้วค่อย ๆ กินลึกลงไปจนเรามองเห็น เป็นแอ่งหรือเป็นบ่อ แร่ธาตุเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นต่อร่างกายและการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า โดยเฉพาะสัตว์ป่า ที่กินพืชเป็นอาหาร (Herbivore) เช่น กวาง เก้ง กระต๊อ และช้างป่า เป็นต้น

ว่ากันเรื่องขนาดของช้าง

- ช้างที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกที่มีการบันทึกไว้มีน้ำหนักถึง 11,000 กิโลกรัม สูง 3.9 เมตร ถูกพบในประเทศแองโกลา เมื่อปี ค.ศ.1956 เป็นช้างสายพันธุ์แอฟริกา (*Loxodonta africana*)
- Borneo pygmy elephant คือช้างที่มีการบันทึกว่าเป็นช้างที่มีขนาดเล็กที่สุดในโลก ช้างชนิดนี้เป็นชนิดย่อย (Sub-species) ของช้างสายพันธุ์เอเชีย (*Elephas maximus*) ตัวโตเต็มวัยสูง 1.5 - 2.6 เมตร น้ำหนักเฉลี่ย 2,500 กิโลกรัม
- เราสามารถประมาณความสูงของช้างได้จากฝ่าเท้า โดยวัดระยะวงรอบของเท้าหน้าช้างแล้วคูณสองจะได้ความสูงคร่าว ๆ ของช้างตัวนั้นหรือเชือกนั้น
- สมองของช้างหนักราว ๆ 5 กิโลกรัม ซึ่งจัดว่าเป็นสมองของสัตว์บกมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก แต่เมื่อเทียบกับหัวช้างแล้วถือว่าเล็กมาก เพราะหัวช้างมีน้ำหนักถึงร้อยละ 12 - 25 ของน้ำหนักตัว

Borneo pygmy elephant

สมองมนุษย์

สมองช้าง

- ข้อมูลอ้างอิง :
- หนังสืออ่านเสริมบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับเยาวชน "ช้างไทย"
 - กินเนส วิลด์ เรคคอร์ด (Guinness World Records)
 - องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล <http://worldwildlife.org/>
 - มูลนิธิช้างแห่งประเทศไทย <http://www.asian-elephant.org>

นิทรรศการ "ช้าง ช้าง ช้าง น้องเคยเห็นช้างหรือเปล่า?"
56-03 / No. 04